

UNIwersYTET MEDYCZNY
IM. PIASTÓW ŚLĄSKICH WE WROCLAWIU

Wydział Fizjoterapii
Uniwersyteckie Centrum Fizjoterapii i Rehabilitacji
Samodzielna Pracownia Badań Naukowych w Fizjoterapii
Dr hab. Aleksandra Królikowska, prof. uczelni

Wrocław, 29.06.2025 r.

**Recenzja osiągnięcia naukowego dr n. o kult. fiz. Andrzeja Lewandowskiego
w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych
i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu**

1. Podstawowe informacje dotyczące Kandydata

Dr n. o kult. fiz. Andrzej Lewandowski, Kandydat ubiegający się o stopień doktora habilitowanego, jest absolwentem Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu, którą ukończył w 1979 roku. Stopień doktora nauk o kulturze fizycznej uzyskał również w tej samej uczelni w 1997 roku.

Kandydat obecnie pracuje na stanowisku adiunkta w Katedrze Fizjoterapii Wydziału Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, będącego częścią Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Na uczelni tej Kandydat pracuje od 1997 roku – początkowo w różnych jednostkach Akademii Medycznej im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, która po przekształceniu funkcjonuje obecnie jako Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Wcześniej, w latach 1978–1997, Kandydat był zatrudniony na Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu.

2. Informacje o ocenianych osiągnięciach naukowych Kandydata

2.1. Tytuł osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Tytuł osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę ubiegania się Kandydata w aktualnym postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego to „Trendy sekularne (2001-2020) w składowych sprawności fizycznej młodych osób studiujących fizjoterapię w Bydgoszczy”.

Osiągnięcie stanowi cykl trzech artykułów naukowych opublikowanych w latach 2023-2024, w czasopiśmie o łącznej wartości wskaźnika Impact Factor (IF) równej 8,0 i łącznej punktacji MNiSW równej 350. Dwa z nich zostały opublikowane w czasopiśmie Scientific Reports, z kolei jeden w czasopiśmie Anthropologischer Anzeiger.

Kandydat jest pierwszym autorem wszystkich trzech prac wchodzących w skład cyklu. Wszystkie trzy prace powstały po uzyskaniu stopnia doktora.

2.2. Dane naukometryczne

Na dorobek naukowy Kandydata, obejmujący również cykl artykułów stanowiących osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się w niniejszym postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego, składa się łącznie 158 publikacji naukowych, popularnonaukowych oraz książek.

Kandydat jest autorem lub współautorem 92 artykułów (w tym 89 opublikowanych po uzyskaniu stopnia doktora), opublikowanych w czasopiśmie naukowych, z czego 11 to artykuły opublikowane w czasopiśmie o międzynarodowym zasięgu. Osiem spośród publikacji naukowych ukazało się w czasopiśmie posiadających IF. W pięciu z nich Kandydat występuje jako pierwszy autor.

Zgodnie z przedstawionymi przez Kandydata danymi naukometrycznymi, na dzień 22.09.2024 jego dorobek naukowy oceniany według punktacji KBN/MNiSW osiągnął łączną wartość 1475,00 punktów, natomiast łączne IF publikacji wyniosło 16,647.

Wskaźniki cytowalności prezentują się następująco:

- według bazy Web of Science: 16 cytowań, indeks Hirscha równy 2;
- według bazy Scopus: 21 cytowań, indeks Hirscha równy 3.

Prace opublikowane przez Kandydata przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora uzyskały łączną punktację KBN/MNiSW w wysokości 7,50 przy braku publikacji w czasopiśmie z IF (IF = 0,000). Natomiast dorobek po uzyskaniu stopnia doktora stanowią publikacje o łącznej wartości 1467,50 punktów KBN/MNiSW oraz IF równym 16,647.

Do najważniejszych czasopism, w których publikował Kandydat, zaliczyć należy zarówno krajowe, jak i międzynarodowe periodyki naukowe, takie jak:

- Scientific Reports
- International Journal of Environmental Research and Public Health
- BioMed Research International
- Journal of Education, Health and Sport
- Medical and Biological Sciences
- Fizjoterapia Polska
- Postępy Rehabilitacji
- Baltic Journal of Health and Physical Activity.

Publikowanie w wyżej wymienionych czasopismach potwierdza aktywność naukową Kandydata w zakresie dyscypliny nauki o zdrowiu.

W wielu publikacjach Kandydat figuruje jako pierwszy autor, co oczywiście sugeruje, że miał wiodący udział w ich powstaniu. W nowszych, wieloautorskich publikacjach w czasopismach o zasięgu międzynarodowym (indeksowanych w bazach Scopus i Web of Science), Kandydat występował częściej jako współautor.

Kandydat jest autorem lub współautorem 27 rozdziałów w monografiach naukowych o łącznej wartości punktacji KBN/MNiSW: 111,00 niemal w całości opublikowanych po uzyskaniu stopnia doktora.

2.3. Ocena osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Celem obserwacji, z której materiał badawczy został wykorzystany w cyklu publikacji stanowiących przedstawiane osiągnięcie naukowe było ustalenie zmian w składowych sprawności fizycznej i proporcjach ciała młodych osób studiujących fizjoterapię w bydgoskiej uczelni medycznej w latach 2001-2020 oraz zidentyfikowanie predyktorów utrzymania wyników testów sprawności fizycznej.

W latach 2001–2020 badaniami objęto wszystkich studentów studiów stacjonarnych na kierunku fizjoterapia w Akademii Medycznej im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy. Po jej połączeniu z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu badania były kontynuowane w Collegium Medicum tej uczelni. W swoim Autoreferacie Kandydat napisał, że dane zbierano podczas zajęć z przedmiotu *Kształcenie ruchowe i metodyka nauczania ruchu*, prowadzonych początkowo na trzecim roku studiów jednolitych magisterskich, a później na pierwszym oraz drugim roku i od 2015 roku wyłącznie na drugim roku studiów licencjackich. Z powodu zmian trybu studiów magisterskich na licencjackie w 2014 roku nie realizowano podjętej obserwacji, która od 2019 roku objęła ponownie młodzież studiów magisterskich. Badania wykonywano na koniec każdego roku akademickiego objętego obserwacją.

Kandydat uzasadnia wybór tematu praktycznym znaczeniem sprawności fizycznej w zawodzie fizjoterapeuty, istniejącą luką badawczą w zakresie długoterminowych obserwacji studentów fizjoterapii, potrzebą wsparcia dydaktyki oraz aktualizacji programów kształcenia, a także rosnącym znaczeniem badań sekularnych w ocenie zmian zdrowotnych i fizycznych młodego pokolenia.

Jedną z kluczowych przesłanek warunkujących nadanie stopnia doktora habilitowanego wskazuje na konieczność posiadania w dorobku osiągnięć naukowych albo artystycznych stanowiących istotny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w której dana osoba zamierza uzyskać ten stopień. W mojej ocenie, przedstawione przez Kandydata osiągnięcie budzi wątpliwości w kontekście spełnienia tego kryterium.

Kandydat wskazuje, że obserwacja, na podstawie której przygotowano cykl publikacji stanowiących przedstawiane osiągnięcie naukowe, miała charakter długoterminowy. Należy

zaznaczyć, że badania nad trendem sekularnym są z założenia długookresowe, jednak z metodologicznego punktu widzenia najczęściej opierają się na serii badań przekrojowych – tak jak miało to miejsce w tym przypadku. Badanie długoterminowe polega na wielokrotnym badaniu tych samych osób przez dłuższy czas (np. co roku, co kilka lat). Natomiast badanie przekrojowe zakłada zebranie danych jednorazowo od danej grupy uczestników – choć może być powtarzane w różnych momentach na różnych grupach, np. kolejnych rocznikach studentów.

Podstawę wskazanego osiągnięcia naukowego stanowiły badania, w których badaną próbę stanowili studenci kierunku fizjoterapia jednostki, w której zajęcia prowadził Kandydat. Jako jedno z uzasadnień wyboru tematu Kandydat wskazał, że dla osoby prowadzącej zajęcia z zakresu kształcenia ruchowego ze studentami fizjoterapii, znajomość poziomu ich sprawności fizycznej oraz kierunków zachodzących w tym zakresie zmian wydaje się niezbędną do prawidłowej realizacji procesu dydaktycznego. Jest to oczywiście słuszne założenie, a badania przeprowadzone w tym konkretnym kontekście, na studentach jednej uczelni, z pewnością mają istotną wartość w wymiarze lokalnym.

Jednak taka próba nie daje podstaw do szerokich wniosków ani uogólnień na populację krajową czy międzynarodową. Studenci kierunku fizjoterapia tylko jednej uczelni przedstawiają grupę o specyficznych cechach demograficznych i nie są reprezentatywni dla całej populacji studentów tego kierunku. Wyniki mogą być silnie zależne od warunków lokalnych, takich jak infrastruktura sportowa uczelni, wymiar oraz treści zajęć ruchowych, kadra dydaktyczna, a także polityka zdrowotna uczelni. Jak zresztą sam Kandydat wskazuje, na wyniki może wpływać również to, czy w procesie rekrutacji wymagane jest przejście testu sprawnościowego. Tym samym, studenci kierunku fizjoterapia z innych uczelni mogliby uzyskiwać istotnie odmienne wyniki.

Innymi słowy, przedstawione badania mają bardziej charakter opisu lokalnego zjawiska niż pracy, która zmienia lub poszerza rozumienie problemów w dyscyplinie nauki o zdrowiu w większej skali. Należy jednak podkreślić, że opracowany przez Kandydata model badawczy, obejmujący wieloletnią obserwację studentów fizjoterapii jednej uczelni, mógłby z powodzeniem stanowić doskonały pilotaż do szerzej zakrojonych badań, obejmujących większą liczbę ośrodków akademickich. Tego rodzaju projekt mógłby mieć realny potencjał wkładu w rozwój dyscypliny nauki o zdrowiu w wymiarze krajowym. W obecnej formie, jako badanie jednego środowiska uczelnianego, osiągnięcie to nie stanowi znaczącego wkładu w rozwój tej dyscypliny.

Na uwagę zasługuje również jeden z kluczowych elementów metodyki przeprowadzonych badań. Kandydat uzasadnia wybór tematu potrzebą wsparcia dydaktyki oraz aktualizacji programów kształcenia na kierunku fizjoterapia. Jednak wybór momentu pomiaru nie wydaje się w pełni zgodny z tymi założeniami. Jeśli celem badania miało być wspomaganie procesu dydaktycznego oraz dostosowanie treści kształcenia, bardziej zasadny byłby pomiar na początku studiów – tak, aby ocenić poziom sprawności fizycznej studentów rozpoczynających studia na kierunku fizjoterapia, a nie tych, którzy odbyli już znaczną część zajęć z zakresu

kształcenia ruchowego i metodyki nauczania ruchu. Z kolei jeśli intencją Kandydata była ocena sprawności osób przygotowujących się do wejścia w zawód fizjoterapeuty, logicznym rozwiązaniem byłoby przeprowadzenie badań pod koniec cyklu kształcenia.

W swoim Autoreferacie Kandydat napisał wprost „(...) dla osoby prowadzącej kształcenie ruchowe ze studentami fizjoterapii, znajomość poziomu sprawności fizycznej i kierunków jej zmian, w podmiocie oddziaływania pedagogicznego, wydaje się niezbędna do prawidłowej realizacji procesu dydaktycznego.” Tym bardziej zastanawiający jest więc wybór momentu pomiaru, przeprowadzony na zakończenie przedmiotu dotyczącego kształcenia ruchowego, skoro celem miało być rozpoznanie poziomu wyjściowego studentów jako podstawa dla planowania procesu dydaktycznego.

Wybór momentu pomiaru sprawności fizycznej – przypadającego każdorazowo na koniec roku akademickiego, w którym realizowany był przedmiot *Kształcenie ruchowe i metodyka nauczania ruchu* może sprawiać wrażenie decyzji podyktowanej przede wszystkim względami organizacyjnymi, a nie jednoznacznie określoną koncepcją metodologiczną wynikającą z celów badawczych. Kandydat w Autoreferacie sam wskazuje, że przedmiot ten był w kolejnych latach przypisany do różnych etapów kształcenia. To oznacza, że moment pomiaru zmieniał się wraz z programem studiów i nie wynikał z konsekwentnie przyjętej strategii badawczej. Innymi słowami, moment pomiaru był raczej dostosowany do harmonogramu prowadzonego przedmiotu, a nie wynikał z założeń badawczych

Nie oznacza to jednak, że same wyniki są nieprzydatne ani że nie zasługują na publikację. Jednak w przypadku prac pretendujących do miana osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego oczekuje się większej spójności między celami badawczymi a przyjętą metodologią.

Przedstawione przez Kandydata osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego obejmuje trzy prace, z których dwie zostały opublikowane w tym samym czasopiśmie naukowym. Należy podkreślić, że obowiązujące przepisy nie wymagają, aby prace składające się na osiągnięcie habilitacyjne były publikowane w różnych czasopismach. Jednak, jako recenzenci jesteśmy zobowiązani ocenić nie tylko zgodność dorobku z wymogami formalnymi, ale przede wszystkim wkład przedstawionego osiągnięcia na rozwój dyscypliny nauki o zdrowiu. Znaczny wkład w rozwój dyscypliny zakłada nie tylko oryginalność i jakość prowadzonych badań, ale również ich szerokie oddziaływanie w różnych segmentach krajowego i międzynarodowego środowiska naukowego. Publikacja większości prac w jednym czasopiśmie ogranicza różnorodność kanałów dotarcia do odbiorców i nie sprzyja upowszechnieniu wyników badań w szerszym kontekście. Może to również budzić pytania o tak zwaną selektywność redakcyjną – publikowanie w różnych czasopismach potencjalnie zwiększa wiarygodność dorobku poprzez jego niezależną ocenę przez różne zespoły redakcyjne i środowiska eksperckie.

2.4. Informacja o spełnieniu przez Kandydata kryterium dotyczącego wykazania się istotną aktywnością naukową

Z pewnością na uznanie zasługuje wieloletnie doświadczenie Kandydata jako nauczyciela akademickiego oraz jego zaangażowanie w działalność dydaktyczną. Jak zresztą sam Kandydat podkreśla w swoim Autoreferacie, jego aktywność naukowa była zawsze związana z działalnością dydaktyczną prowadzoną w uczelniach, w których był zatrudniony.

Należy ponadto docenić, że Kandydat podjął próbę zrozumienia zmian zachodzących w sprawności wśród studentów kierunku fizjoterapia, z którymi prowadził zajęcia na przestrzeni ostatnich dwóch dekad. Tego rodzaju refleksja świadczy o odpowiedzialnym podejściu do procesu dydaktycznego a także chęci jego doskonalenia.

Niemniej jednak, aktywność naukowa Kandydata – w rozumieniu udziału w rozwoju dyscypliny nauki o zdrowiu poprzez prowadzenie badań, publikowanie wyników oraz widoczność w środowisku naukowym, zarówno krajowym, jak i zagranicznym – pozostaje ograniczona.

Zgodnie z przedstawionymi przez Kandydata danymi naukometrycznymi, jego dorobek naukowy oceniany według punktacji KBN/MNiSW osiągnął łączną wartość 1475,00 punktów, natomiast łączny IF publikacji wynosi 16,647. Wszystkie publikacje w czasopismach z IF zostały opublikowane po uzyskaniu stopnia doktora, a więc na przestrzeni blisko 27 lat. W związku z tym należy uznać, że łączna wartość IF pozostaje relatywnie niska jak na tak długi okres aktywności naukowej. Ogranicza to możliwość jednoznacznego potwierdzenia istotnej aktywności Kandydata w międzynarodowym środowisku naukowym oraz wpływu jego dorobku na rozwój dyscypliny nauki o zdrowiu.

Należy jednak wyraźnie zaznaczyć, że obowiązujące przepisy nie określają minimalnej wymaganej liczby punktów MNiSW ani konkretnej wartości IF jako warunku uzyskania stopnia doktora habilitowanego. W związku z tym, chociaż łączna punktacja oraz IF mogą stanowić ogólną ilustrację aktywności publikacyjnej, nie mogą być traktowane jako wystarczające kryteria oceny. Dlatego też konieczne jest uwzględnienie również innych wskaźników, takich jak liczba cytowań czy wartość indeksu Hirscha, które pozwalają pełniej ocenić rzeczywisty wpływ dorobku naukowego Kandydata na rozwój dyscypliny nauki o zdrowiu. Liczba cytowań odzwierciedla stopień, w jakim prace autora przyczyniają się do rozwoju wiedzy i są punktem odniesienia dla innych badaczy w danej dziedzinie.

Zgodnie z danymi przedstawionymi przez Kandydata, liczba cytowań jego prac wynosi 16 według bazy Web of Science oraz 21 według bazy Scopus, co – biorąc pod uwagę etap kariery naukowej oraz fakt ubiegania się o stopień doktora habilitowanego – należy uznać za bardzo niski poziom cytawalności, niepotwierdzający wyraźnego wpływu dorobku na rozwój dyscypliny nauki o zdrowiu.

Na bardzo ograniczony zasięg aktywności w środowisku naukowym wskazuje również wskaźnik bibliometryczny Kandydata w postaci indeksu Hirscha równy 2. W dużym uproszczeniu, indeks Hirscha równy 2 oznacza, że Kandydat posiada jedynie co najmniej dwie

publikacje, indeksowane w bazie Web of Science, z których każda została zacytowana przynajmniej dwa razy (również w źródłach indeksowanych w tej bazie). Niestety jest to bardzo niski poziom cytowalności, który jest typowy raczej dla początkujących naukowców i nie świadczy o istotnym wpływie na rozwój dyscypliny. Oczywiście, należy zawsze wziąć pod uwagę charakterystykę danej dyscypliny naukowej, dlatego że w niektórych dyscyplinach naukowych cytowania są rzadsze niż w innych – ale nawet w dyscyplinie nauki o zdrowiu, indeks Hirscha równy 2 na pewno nie jest postrzegany jako znaczący.

Niski IF oraz niska cytowalność nie są jedynymi kryteriami oceny spełnienia przez Kandydata wymogu wykazania się istotną aktywnością naukową; niemniej stanowią istotne przesłanki wskazujące na ograniczony wpływ jego dorobku na rozwój dyscypliny nauki o zdrowiu.

W swoim autoreferacie Kandydat zaznacza, że realizowana przez niego działalność badawcza nie wymagała podejmowania starań o granty zewnętrzne. Jako p.o. kierownika katedry tworzył projekty i wnioskował o fundusze w ramach środków na utrzymanie potencjału badawczego jednostki. Warto wspomnieć, że brak realizacji projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych nie stanowi przesłanki do nierekomendowania Kandydata do nadania stopnia doktora habilitowanego, ponieważ pozyskiwanie grantów nie jest wymogiem formalnym w postępowaniu habilitacyjnym.

Jednak takie podejście, ograniczające się wyłącznie do korzystania z subwencji instytucjonalnej, może budzić wątpliwości w kontekście postawy naukowca ubiegającego się o stopień doktora habilitowanego, zwłaszcza jeśli przez wiele lat pełnił on funkcję pełniącego obowiązki kierownika jednostki naukowej. Od osób kierującymi jednostkami zajmującymi się działalnością naukową oczekuje się nie tylko dbania o bieżące funkcjonowanie jednostki, ale także aktywnego działania służącego jej rozwojowi, w tym poszukiwania dodatkowych źródeł finansowania badań.

Ograniczenie się wyłącznie do finansowania wewnętrznego może sugerować bierną postawę wobec działalności naukowej oraz niewystarczającą motywację do poszerzania tematyki badań, budowania zespołów badawczych i nawiązywania szerszej współpracy. Tymczasem granty badawcze to nie tylko źródło finansowania. Stanowią także ważny instrument rozwoju naukowego, umożliwiający realizację bardziej ambitnych projektów, upowszechnianie wyników oraz wzmacnianie oddziaływania prowadzonych badań.

Należy również zauważyć, że w konkursach o finansowanie projektów badawczych ocenie podlega nie tylko jakość samego projektu, ale także dorobek i kompetencje wnioskodawcy. Tym samym aktywne uczestnictwo w aplikowaniu o środki zewnętrzne może również stanowić istotny czynnik motywujący do dalszego rozwoju naukowego.

Chciałabym jednak jednoznacznie zaznaczyć, że powyższy komentarz nie odnosi się do samego faktu braku projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych, ale do prezentowanej przez Kandydata postawy, według której – skoro jednostka posiada środki z subwencji na utrzymanie potencjału badawczego – nie istnieje potrzeba podejmowania dodatkowych starań o finansowanie zewnętrzne. Takie przekonanie, szczególnie u osoby przez wiele lat

zarządzającej jednostką uczelnianą i ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego, budzi pewne wątpliwości co do aktywności w zakresie rozwoju naukowego.

W kontekście informacji o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej instytucji naukowej w swoim Autoreferacie Kandydat zaznacza, że zespół pracowniczy, którym kierował, podejmował współpracę badawczą z jednostkami organizacyjnymi uczelni macierzystej, jak również innymi ośrodkami prowadzącymi działalność naukową, takimi jak Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu oraz Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie.

Z przedstawionego wykazu wynika, że Kandydat brał czynny udział w ponad 20 konferencjach naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym, najczęściej jako prelegent, wygłaszając referaty. Przed uzyskaniem stopnia doktora uczestniczył w sześciu konferencjach naukowych. Jest również współautorem kilku opracowań, które były prezentowane na konferencjach przez współpracowników, a także 11 doniesień konferencyjnych.

W Autoreferacie Kandydat przedstawił również inne osiągnięcia i kierunki badawcze nie wchodzące w skład osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

3. Informacje o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę Kandydata

Droga zawodowa Kandydata od początku była ściśle związana z dydaktyką w obszarze szeroko rozumianego kształcenia ruchowego. W przypadku większości prowadzonych przez siebie przedmiotów Kandydat był autorem treści programowych, sylabusów, testów zaliczeniowych i egzaminów, a także odpowiadał za ich realizację. Jest również współautorem monografii wykorzystywanej w nauczaniu przedmiotu kierunkowego, zgodnego z jego specjalnością.

W ramach działalności dydaktycznej, Kandydat sprawował opiekę nad 118 ukończonymi pracami magisterskimi i kilkoma licencjackimi. Był również promotorem pomocniczym jednej pracy doktorskiej, która jednak nie została ukończona z uwagi na zmianę miejsca zatrudnienia doktorantki.

Z perspektywy działalności organizacyjnej, na szczególne podkreślenie zasługuje pełnienie przez Kandydata do 2020 roku obowiązków kierownika Katedry Podstaw Kultury Fizycznej. Kandydat aktywnie uczestniczył również w pracach jednostki jako przewodniczący komisji egzaminacyjnych oraz członek zespołów wydziałowych. Jest członkiem Wydziałowej Komisji Programowej ds. Kierunku Fizjoterapia. Pełnił także funkcje na szczeblu uczelnianym – był członkiem Senatu oraz Kolegium Elektorów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu.

Jeśli chodzi o udział w komitetach organizacyjnych i naukowych konferencji krajowych lub międzynarodowych, Kandydat w 2009 roku pełnił funkcję członka komitetu naukowego odpowiedzialnego za ocenę referatów podczas konferencji kół naukowych studentów w Bydgoszczy.

W odniesieniu do członkostwa w krajowych i międzynarodowych organizacjach naukowych, w latach 2009–2023 Kandydat pełnił funkcję przewodniczącego bydgoskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Antropologicznego, a we wcześniejszym okresie był jego wiceprzewodniczącym.

W latach 1990–2004 Kandydat uczestniczył w seminariach doktorskich w Poznaniu, w których brali udział przedstawiciele różnych dyscyplin związanych z naukami o kulturze fizycznej, naukami biologicznymi oraz naukami medycznymi. Według Kandydata, łączna liczba dni poświęconych na seminaria, wykłady i warsztaty dotyczące zagadnień z wymienionych obszarów, metodologii badań oraz pracy naukowej odpowiada okresowi zbliżonemu do pięciu miesięcy. Kandydat przedstawił ten udział jako element wykazu odbytych staży naukowych. Chociaż wykazana aktywność mogła przyczynić się do rozwoju jego kompetencji naukowych, nie w pełni odpowiada ona definicji stażu naukowego, rozumianego jako zorganizowany, ciągły pobyt w instytucji badawczej, związany z aktywnym udziałem w pracach zespołów naukowych. Chciałabym jednak podkreślić, że udział w stażach w krajowych lub zagranicznych instytucjach naukowych nie jest wymaganiami formalnymi w postępowaniu habilitacyjnym. W związku z tym niniejsza uwaga ma charakter porządkujący i służy jedynie doprecyzowaniu charakteru przedstawionej przez Kandydata aktywności.

W obszarze uczestnictwa w zespołach oceniających wnioski o finansowanie badań, przyznawanie nagród naukowych oraz innych konkursach o charakterze naukowym lub dydaktycznym, Kandydat wykazywał aktywność instytucjonalną. W latach 2012–2016 był członkiem Wydziałowej Komisji ds. Wydawnictw Wydziału Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum, której zadaniem było opiniowanie i przyznawanie środków na publikacje naukowe. Od 2016 roku pełni funkcję członka Wydziałowej Komisji ds. Studentów, której celem jest m.in. ocena wniosków i przyznawanie nagród oraz wyróżnień studentom osiągającym najlepsze wyniki w zakresie dydaktyki, działalności naukowej i aktywności organizacyjnej.

Na uwagę zasługuje wieloletnia, trwająca ponad 20 lat współpraca Kandydata z organizacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Za swoją działalność w tym obszarze Kandydat był wielokrotnie odznaczany, a także otrzymał wyróżnienie od Ministra Edukacji i Nauki. Kandydat wskazał ponadto, że w 2016 roku został powołany do zespołu eksperckiego ds. tworzenia kierunku sportowego na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu.

W ramach działalności popularyzatorskiej należy odnotować, że Kandydat jest autorem trzyczęściowego filmu dydaktycznego dotyczącego kajakarstwa powszechnego, opracowanego na potrzeby zajęć obozowych, którymi kierował w uczelni medycznej przez ponad dwadzieścia lat.

Ponadto Kandydat podejmował aktywność popularyzującą naukę, m.in. poprzez czynny udział w cyklu wykładów popularnonaukowych „Medyczna Środa”. Prowadził również wykłady w ramach „Festiwalu Nauki” oraz „Nocy Naukowców”. Angażował się także w działania promujące uczelnię podczas dni otwartych.

Za swoją działalność dydaktyczną Kandydat został wyróżniony Nagrodą Rektora Drugiego Stopnia w 1989 roku, zespołowymi Nagrodami Rektora Drugiego Stopnia w latach 1998 i 2009, a także Medalem Komisji Edukacji Narodowej w 2009 roku.

Biorąc pod uwagę przedstawione informacje, Kandydat wykazuje długoletnie zaangażowanie w działalność dydaktyczną, organizacyjną i popularyzatorską, co znajduje odzwierciedlenie w różnorodnych formach aktywności akademickiej i środowiskowej. Na szczególne podkreślenie zasługuje jego ponad 20-letnia współpraca z organizacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami, która została również formalnie doceniona. Pozostałe formy aktywności Kandydata świadczą o jego systematycznym udziale w funkcjonowaniu uczelni oraz środowiska lokalnego. Mają one przede wszystkim charakter instytucjonalny i lokalny zasięg, co oczywiście nie umniejsza ich znaczenia.

4. Podsumowanie

Należy podkreślić, że Kandydat posiada ogromne doświadczenie jako dydaktyk oraz, że jego wieloletnia aktywność w środowisku akademickim na poziomie instytucjonalnym i współpraca z organizacjami społecznymi, zwłaszcza na rzecz osób z niepełnosprawnościami, niewątpliwie zasługują na uznanie.

Niemniej jednak jego aktywność naukowa, rozumiana jako kryterium habilitacyjne, pozostaje ograniczona, co budzi pewne wątpliwości co do spełnienia wymogu istotnej aktywności naukowej w rozumieniu obowiązujących przepisów.

Kluczowym elementem w ocenie dorobku habilitacyjnego jest wykazanie znaczącego wkładu w rozwój dyscypliny, zarówno poprzez jakość i oryginalność badań, jak i ich zasięg oraz wpływ na środowisko naukowe. Przedstawione przez Kandydata osiągnięcia naukowe, choć starannie przygotowane i tematycznie spójne, nie wykazuje szerokiego oddziaływania naukowego. Mając na uwadze przedstawioną analizę osiągnięcia naukowego oraz pozostałych elementów aktywności naukowych Kandydata, stwierdzam, że nie spełniają przesłanek warunkujących nadanie stopnia doktora habilitowanego.

W związku z powyższym nie rekomenduję nadania dr n. o kult. fiz. Andrzejowi Lewandowskiemu nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu.

Aleksandra Jędruska